

UZASADNIENIE

Strona powodowa (...) sp. z o.o. we W. domagała się zasądzenia od pozwanego Z. C. kwoty 53.741,80 zł, ustawowych odsetek od tej kwoty oraz kosztów postępowania.

W uzasadnieniu wskazała, że pozwany kupił od niej towary, które zostały wyszczególnione w fakturach. Na dowód sprzedaży strona powodowa wystawiła pozwanemu szereg faktur, pozwany przyjął faktury i do dnia dzisiejszego nie zakwestionował faktur ani ich nie zwrócił. Odbiór towaru został potwierdzony przez przedstawiciela pozwanego na dokumentach WZ. Powód wezwał pozwanego do zapłaty.

W dniu 29.11.2010 r. Sąd Rejonowy wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym.

Pozwany złożył sprzeciw, w którym domagał się oddalenia powództwa w całości i zasądzenia kosztów postępowania. Wskazał, że nie kwestionuje faktu zakupu u powoda materiałów budowlanych wyszczególnionych w fakturach, jednak podniósł, że znaczna ich część, a w szczególności wyroby firmy (...) S.A., tj. zaprawy i kleje, okazała się złej jakości i nie odpowiadała normom przyjętym w budownictwie. Zakupione materiały zostały wbudowane w budynek przychodni w O.. Znaczna część elewacji zaczęła pękać, zaś jakość robót została zakwestionowana przez inwestora. Pozwany zakwestionował u powoda jakość materiałów, zwłaszcza kleju. Przedstawiciel firmy (...) S.A. wykonał ekspertyzę i winą za pęknięcia obciążył wykonawcę. Pozwany nie zgodził się z tą opinią.

W dniu 4.4.2011 r. Sąd Rejonowy wydał na posiedzeniu niejawnym wyrok zgodny z żądaniem pozwu, od którego pozwany złożył apelację.

Wyrokiem z dnia 12.1.2012 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania, wskazując na nieważność postępowania z uwagi na brak podstaw do rozpoznania sprawy na posiedzeniu niejawnym.

W następstwie ponownego rozpoznania sprawy Sąd Rejonowy wydał w dniu 5.2.2012 r. zaskarżony obecnie wyrok, w którym zasądził od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 53.741,80 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwot i terminów szczegółowo wskazanych w sentencji wyroku (pkt I), zasądził od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 6.228 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (pkt II) oraz zasądził od Skarbu Państwa na rzecz radcy prawnego K. T. kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej świadczonej z urzędu (pkt III).

Postanowieniem z dnia 13.12.2012 r. Sąd Rejonowy sprostował zaskarżony wyrok w ten sposób, że w punkcie III wyroku zamiast kwoty 3.600 zł wpisał kwotę 4.428 zł.

Sąd Rejonowy dokonał następujących ustaleń faktycznych:

Pozwany Z. C. kupował od strony powodowej (...) Budowlana Sp. z o.o. we W. materiały budowlane. Sprzedaż towarów strona powodowa udokumentowała wystawieniem faktur VAT oraz dokumentów wydania towaru z magazynu. Transakcje stron na łączną kwotę 53.741,18 zł dokumentują następujące dokumenty:

– faktura VAT z dnia 29.4.2010 r. na kwotę 6.086,95 zł płatna do dnia 29.4.2010 r. tytułem sprzedaży towarów (m.in. klej i zaprawa B.) oraz objętych treścią dowodu wydania z magazynu z tego samego dnia (podpisanego w imieniu kupującego nieczytelnym podpisem),

– faktura VAT z dnia 12.5.2010 r. na kwotę 9.702,43 zł płatna do dnia 26.6.2010 r. tytułem sprzedaży towarów (styropianów) objętych treścią dowodu wydania z magazynu z tego samego dnia (podpisanego w imieniu kupującego nieczytelnym podpisem),

- faktura VAT z dnia 12.5.2010 r. na kwotę 1.328,95 zł płatna do dnia 26.6.2010 r. tytułem sprzedaży towarów objętych treścią dowodu wydania z magazynu z tego samego dnia (podpisanego w imieniu kupującego nieczytelnym podpisem),
- faktura VAT z dnia 13.5.2010 r. na kwotę 848,39 zł płatna do dnia 27.6.2010 r. tytułem sprzedaży towarów objętych treścią dowodu wydania z magazynu z tego samego dnia (podpisanego przez kupującego nieczytelnym podpisem),
- faktura VAT z dnia 13.05.2010 r. na kwotę 473,46 zł płatna do dnia 29.04.2010 r. tytułem sprzedaży towarów objętych treścią dowodu wydania z magazynu z tego samego dnia (podpisanego w imieniu kupującego nieczytelnym podpisem),
- faktura VAT z dnia 19.05.2010 r. na kwotę 12.601,17 zł płatna do dnia 03.07.2010 r. tytułem sprzedaży towarów (styropian) objętych treścią dowodu wydania z magazynu z tego samego dnia (podpisanego w imieniu kupującego nieczytelnym podpisem),
- faktura VAT z dnia 28.05.2010 r. na kwotę 1.265,97 zł płatna do dnia 12.07.2010 r. tytułem sprzedaży towarów objętych treścią dowodu wydania z magazynu z tego samego dnia (podpisanego w imieniu kupującego nieczytelnym podpisem),
- faktura VAT z dnia 01.06.2010 r. na kwotę 755,79 zł płatna do dnia 16.07.2010 r. tytułem sprzedaży towarów objętych treścią dowodu wydania z magazynu z tego samego dnia (podpisanego w imieniu kupującego nieczytelnym podpisem),
- faktura VAT z dnia 01.06.2010 r. na kwotę 5.343,60 zł płatna do dnia 16.07.2010 r. tytułem sprzedaży towarów objętych treścią dowodu wydania z magazynu z tego samego dnia (podpisanego w imieniu kupującego nieczytelnym podpisem),
- faktura VAT z dnia 02.06.2010 r. na kwotę 2.855,56 zł płatna do dnia 17.07.2010 r. tytułem sprzedaży towarów (styropian) objętych treścią dowodu wydania z magazynu z tego samego dnia (podpisanego w imieniu kupującego nieczytelnym podpisem),
- faktura VAT z dnia 07.06.2010 r. na kwotę 556,93 zł płatna do dnia 22.07.2010 r. tytułem sprzedaży towarów objętych treścią dowodu wydania z magazynu z tego samego dnia (podpisanego w imieniu kupującego nieczytelnym podpisem),
- faktura VAT z dnia 08.06.2010 r. na kwotę 692,96 zł płatna do dnia 23.07.2010 r. tytułem sprzedaży towarów objętych treścią dowodu wydania z magazynu z tego samego dnia (podpisanego w imieniu kupującego nieczytelnym podpisem),
- faktura VAT z dnia 15.06.2010 r. na kwotę 4.479,54 zł płatna do dnia 30.07.2010 r. tytułem sprzedaży towarów objętych treścią dowodu wydania z magazynu z tego samego dnia (podpisanego w imieniu kupującego nieczytelnym podpisem),
- faktura VAT z dnia 16.06.2010 r. na kwotę 142,19 zł płatna do dnia 31.07.2010 r. tytułem sprzedaży towarów objętych treścią dowodu wydania z magazynu z tego samego dnia (podpisanego w imieniu kupującego nieczytelnym podpisem).
- faktura VAT z dnia 20.07.2010 r. na kwotę 6.607,91 zł płatna do dnia 20.07.2010 r. tytułem sprzedaży towarów objętych treścią dokumentów przewozowych podpisanych w imieniu kupującego nieczytelnym podpisem.

Pęknięcia na budowie w O. spowodowane są niewłaściwą ilością kleju, przerwaniem ciągłości warstwy zbrojeniowej i brakiem siatek diagonalnych.

Mimo wezwań pozwany nie uiszczył ceny za kupione od strony powodowej towary.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Pozwany bezspornie kupił od strony powodowej materiały budowlane objęte treścią dołączonych do pozwu faktur za wskazaną w nich cenę, albowiem sam pozwany przyznał tę okoliczność w treści sprzeciwu.

Sąd Rejonowy wskazywał, że zawarcie umowy sprzedaży powoduje powstanie po stronie kupującego obowiązku zapłaty uzgodnionej ceny (art. 535 k.c.). Skuteczne uchylenie się od obowiązku zapłaty ceny jest możliwe w oparciu o przepisy Kodeksu cywilnego o rękojmi za wady fizyczne sprzedanej rzeczy. Zgodnie z art. 556 § 1 k.c. sprzedawca jest odpowiedzialny względem kupującego, jeżeli rzecz sprzedana ma wadę zmniejszającą jej wartość lub użyteczność ze względu na cel w umowie oznaczony albo wynikający z okoliczności lub z przeznaczenia rzeczy, jeżeli rzecz nie ma właściwości, o których istnieniu zapewnił kupującego, albo jeżeli rzecz została kupującemu wydana w stanie niezupełnym (rękojmia za wady fizyczne). Zastosowanie zasady rozkładu ciężaru dowodu prowadzi do uznania, że pozwanego obciąża ciężar wykazania istnienia przesłanek do skorzystania z uprawnień z rękojmi. Zgodnie z art. 560 § 1 k.c. jeżeli rzecz sprzedana ma wady, kupujący może odstąpić od umowy albo żądać obniżenia ceny.

Pozwany w sprzeciwie od nakazu zapłaty nie powoływał się na złożenie oświadczenia o odstąpieniu od umowy, zaś zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na przyjęcie, że takie oświadczenie zostało złożone. W ocenie Sądu Rejonowego nie zachodziły przesłanki do powołania się przez pozwanego na prawo do obniżenia ceny za sprzedane mu materiały budowlane w postaci środka gruntującego i zaprawy szpachlowej. Należna sprzedawcy cena mogłaby zostać zmniejszona wyłącznie w stosunku, w jakim wartość rzeczy wolnej od wad pozostaje do jej wartości obliczonej z uwzględnieniem istniejących wad (art. 560 § 3 k.c.). Wysokość kwoty, o którą cena za towary mogłaby zostać obniżona, wymagała zatem udowodnienia, zaś ciężar przeprowadzenia takiego dowodu obciążał pozwanego. Oznacza to, że nawet gdyby sprzedane pozwanemu materiały budowlane były wadliwe, to pozwanego obciążałby ciężar wykazania nie tylko ich wadliwości, ale także zakresu możliwego obniżenia ceny, co wymagałoby dowodu z opinii biegłego sądowego dysponującego odpowiednimi wiadomościami specjalnymi.

Pozwany zawnioskował w sprzeciwie dowód z przesłuchania świadków, z przesłuchania stron oraz z biegłego sądowego zmierzające do wykazania złej jakości kupionych od strony powodowej materiałów budowlanych, lecz nie zawnioskował żadnego dowodu, który pozwalałby na ustalenie, o jaką kwotę mogłaby zostać zmniejszona cena za wadliwy towar, tj. jaki jest stosunek wartość rzeczy wolnych od wad do ich wartości obliczonej z uwzględnieniem istniejących wad. Oznacza to, że nawet gdyby dowody z przesłuchań i z biegłego sądowego pozwoliły na ustalenie wad materiałów budowlanych, to Sąd nie dysponowałby dowodem pozwalającym na ustalenie, o jaką kwotę zasadne byłoby obniżenie należnej stronie powodowej ceny. Pozwany co prawda zawnioskował dowód z biegłego sądowego, ale jedynie na okoliczność złej jakości materiałów skutkujących pęknięciami warstwy zbrojeniowej. Nie był to biegły na okoliczność ustalenia kwoty, o jaką pozwany mógłby obniżyć wynagrodzenie. Zatem z uwagi na fakt, że przeprowadzenie tego dowodu byłoby zbędne do rozstrzygnięcia, Sąd Rejonowy pominął dowód z opinii biegłego. Na tej samej podstawie Sąd ostatecznie pominął dowód z przesłuchania świadka D. P.. Nawet gdyby świadek zeznał, że były pęknięcia, a na taką okoliczność został powołany, to i tak z uwagi na bezczynność pozwanego dotyczącą zgłoszenia ewentualnych roszczeń wynikających z umowy sprzedaży powództwo byłoby zasadne. Zresztą za bezsporne można przyjąć, że jednak powstały pęknięcia po wbudowaniu materiałów, bowiem powód tego nie kwestionował, a jednocześnie wynikało to z opinii technicznej firmy (...) S.A. Jednakże pozwany nie zgłosił żadnych roszczeń związanych z wadami rzeczy sprzedanej, dlatego zarzuty pozwanego zgłoszone w sprzeciwie nie są trafne.

Na rozprawie w dniu 5.12.2012 r. Sąd postanowił pominąć dowód z przesłuchania stron jako zbędny dla rozstrzygnięcia. Sąd Rejonowy wskazał, że wyznaczył na dzień 23.7.2012 r. sesję wyjazdową, podczas której pozwany, z uwagi na zły stan zdrowia, miał zostać przesłuchany w miejscu swojego zamieszkania. Jednakże pełnomocnik pozwanego poinformował Sąd, iż w dniu 20.7.2012 r. pozwany został przyjęty do szpitala. Z późniejszej korespondencji pełnomocnika pozwanego wynikało, iż w dniu 9.10.2012 r. pozwany przeszedł operację ratującą życie, a przesłuchanie w domu pozwanego byłoby możliwe w miesiącu marcu 2013 r. Jednocześnie pełnomocnik pozwanego podtrzymał wniosek o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania pozwanego.

Zgodnie z art. 299 k.p.c. przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron dopuszczalne jest wyjątkowo, gdy w świetle oceny sądu, opartej na całokształcie okoliczności sprawy, brak jest w ogóle innych środków dowodowych albo gdy

istniejące okazały się niewystarczające do wyjaśnienia okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. W świetle cytowanego przepisu jeżeli po wyczerpaniu środków dowodowych lub w ich braku pozostały niewyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, sąd dla wyjaśnienia tych faktów może dopuścić dowód z przesłuchania stron.

We wniesionym sprzeciwie pozwany wskazał, iż dowód z przesłuchania pozwanego miał zostać przeprowadzony na okoliczność jakości sprzedanych materiałów. W ocenie Sądu wobec tak ustalonego stanu faktycznego dowód z przesłuchania pozwanego pozostawał zbędny dla rozstrzygnięcia sprawy.

Ponadto, zgodnie z treścią art. 242 k.p.c., jeżeli postępowanie dowodowe napotyka przeszkody o nieokreślonym czasie trwania, sąd może oznaczyć termin, po którego upływie dowód może być przeprowadzony tylko wówczas, gdy nie spowoduje to zwłoki w postępowaniu. Z oświadczenia pełnomocnika pozwanego wynikało, iż przesłuchanie pozwanego będzie możliwe dopiero w miesiącu marcu 2013r., co w ocenie Sądu Rejonowego niewątpliwie spowodowałoby przeciągnięcie się postępowania w przedmiotowej sprawie.

W związku z powyższym, opierając się na przepisie art. 302 § 1 k.p.c., stanowiącym, iż gdy z przyczyn natury faktycznej lub prawnej przesłuchać można co do okoliczności spornych jedną tylko stronę, sąd oceni, czy mimo to należy przesłuchać tę stronę, czy też dowód ten pominąć w zupełności, Sąd postanowił pominąć dowód z przesłuchania stron postępowania.

Niezależnie od powyższego Sąd Rejonowy wskazał, iż nie sposób zrozumieć, z jakiej przyczyny pozwany skarży nakaz zapłaty w całości, skoro zarzut wadliwości dotyczy tylko części towarów – tj. klejów i zapraw firmy (...) S.A., natomiast wady nie są zarzucane choćby styropianom z faktury nr (...) sprzedanym za cenę 9.702,43 zł, towarom z faktury nr (...) za cenę 5.343,60 zł, czy też styropianom z faktury nr (...) sprzedanym za cenę 2.855,56 zł. Pozwany nie wyjaśnił z jakiej przyczyny nie zamierza zapłacić za towary, którym nie stawia zarzutu wadliwości.

Mając powyższe na względzie, Sąd Rejonowy ocenił, że pozwany nie wykazał istnienia przesłanek do uchylenia się od zapłaty za kupione od strony powodowej materiały budowlane. Zarzut wadliwości postawiony został bowiem jedynie co do części towarów, zaś odnośnie tej części, która miałaby być wadliwa nie zawniósł pozwany żadnego dowodu pozwalającego na ustalenie, o jaką kwotę mogłaby zostać obniżona cena, a na odstąpienie od umowy pozwany się nie powołał. W tej sytuacji należało zasądzić od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 53.741,80 zł tytułem bezspornej ceny za kupione przez pozwanego materiały budowlane – zgodnie z treścią art. 535 k.c.

Zasądzenie ustawowych odsetek za opóźnienie od poszczególnych należności częściowych uzasadnił Sąd treścią art. 481 § 1-2 k.c.

O kosztach procesu między stronami Sąd Rejonowy orzekł w punkcie II wyroku na podstawie art. 98 k.p.c. W punkcie III wyroku, zmienionym następnie postanowieniem o sprostowaniu z dnia 13.12.2012 r., Sąd Rejonowy zasądził od Skarbu Państwa na rzecz radcy prawnego K. T. kwotę 4.428,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego sprawowanego z urzędu.

Apelację od powyższego orzeczenia złożył pozwany, zaskarżając je w całości i zarzucając naruszenie:

I. art. 233 § 1 k.p.c. przez jego błędną wykładnię i pominięcie dowodu z opinii biegłego sądowego na okoliczności wadliwości klejów i zapraw murarskich, których użycie spowodowało pęknięcia części elewacji budynku przychodni w O. przy ul. (...), mimo iż dowód z tej opinii był i niezbędny z punktu widzenia rozstrzygnięcia istotnych okoliczności sprawy;

II. art. 302 § 1 k.p.c. poprzez jego błędne zastosowanie i pominięcie dowodu z przesłuchania pozwanego mimo, że w sprawie pozostały do wyjaśnienia istotne okoliczności sprawy dotyczące niewłaściwej jakości części towaru sprzedanego pozwanemu przez powoda, a rozstrzygnięcie tej okoliczności było możliwe tylko w drodze przeprowadzenia dowodu z przesłuchania stron, w tym zwłaszcza pozwanego;

III. art. 535 k.c. w związku z art. 354 § 1 i art. 355 § 1 k.c. poprzez ich niezastosowanie, mimo iż w omawianej sprawie powód nie wykonał na rzecz pozwanego zobowiązania w postaci sprzedaży materiałów budowlanych zgodnie ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem oraz zasadami profesjonalizmu wymaganymi od przedsiębiorcy, ponieważ znaczna część materiałów (kleje i zaprawy budowlane) była wadliwa, a ich użycie spowodowało pęknięcie części elewacji budynku przychodni w O.;

IV. art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2.4.1997 r. poprzez niezapewnienie pozwanemu prawa do sprawiedliwego rozpoznania sprawy, co nastąpiło wskutek pominięcia dowodu z przesłuchania pozwanego.

Powołując się na powyższe, pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie kosztów. Ponadto pozwany wniósł o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania pozwanego jako strony w jego miejscu zamieszkania oraz dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu budownictwa na okoliczność złej jakości materiałów spółki (...) S.A. dostarczonych przez powoda.

W uzasadnieniu apelujący wskazał, że prawdziwość twierdzenia o sprzedaży wadliwych w znacznej części materiałów mogła zostać wykazana w drodze przeprowadzenia dowodu z przesłuchania pozwanego jako strony, który to dowód Sąd pominął. Sąd Rejonowy naruszył w ten sposób art. 302 § 1 k.p.c., ponieważ nie uprawnia on do pominięcia dowodu z przesłuchania strony, gdy jest on niezbędny z punktu widzenia rozstrzygnięcia istotnych okoliczności. Sąd naruszył również art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, gdyż poprzez pominięcie dowodu z przesłuchania pozwanego w charakterze strony doprowadził do sytuacji, w której istotne dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności nie zostały wyjaśnione, co odebrało pozwanemu możliwość rozstrzygnięcia jego sprawy w sposób sprawiedliwy. Sąd naruszył zasadę prawdy obiektywnej, zgodnie z którą postępowanie sądowe powinno dążyć do dokładnego ustalenia wszelkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. W omawianej sprawie, wskutek pominięcia dowodu z przesłuchania pozwanego w charakterze strony, takie ustalenie okoliczności nie nastąpiło. Pomijając przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu budownictwa, Sąd Rejonowy naruszył – w oceni pozwanego – przepis art. 233 § 1 k.p.c., bowiem wszechstronność dotyczy zarówno zebranego materiału dowodowego, jak i czynności podejmowanych przez Sąd na etapie jego zbierania. Zdaniem apelującego, o tym, czy oszacowanie wartości wad jest niemożliwe, mógłby w swej opinii przesądzić wyłącznie biegły. Niesłusznie uznał Sąd Rejonowy, iż dowód z opinii biegłego jest bez znaczenia dla rozstrzygnięcia.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja okazała się nieuzasadniona.

Sąd odwoławczy akceptuje i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy. Wbrew stanowisku pozwanego, ustalenia te stanowią pełny i wyczerpujący zakres okoliczności niezbędnych do wyjaśnienia niniejszej sprawy. Nie były trafne, o czym będzie jeszcze mowa, zarzuty pozwanego w przedmiocie oddalenia złożonych przez niego wniosków dowodowych z opinii biegłego sądowego oraz przesłuchania samego pozwanego w charakterze strony. Okoliczności, które miały być za pomocą tychże środków dowodowych wykazane, nie stanowiły bowiem faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia o wnioskach stron (art. 227 k.p.c.).

Strona powodowa skutecznie i ważne zaciągnęła zobowiązanie do sprzedaży materiałów budowlanych (fakt przyznany), a skoro umowa zobowiązująca do przeniesienia własności rzeczy oznaczonych co do gatunku, a za takie należy poczytywać materiały nabywane przez pozwanego, przenosi własność na nabywcę wraz z ich wydaniem (art. 155 § 1 k.c.), to znaczy, że sprzedająca powódka przeniosła na pozwanego własność artykułów budowlanych szczegółowo wymienionych w dołączonych do pozwu fakturach. Powódka wydała bowiem pozwanemu sprzedane przedmioty, co wykazane zostało przy pomocy dowodów wydania zewnętrznego (WZ), na których widniały podpisy pozwanego

lub jego upoważnionych zastępców. Wymienione okoliczności faktyczne miały istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, albowiem przesądziły o zasadności wyrażonego w pozwie wniosku (żądania) strony powodowej o zasądzenie należnego świadczenia wzajemnego (art. 535 k.c.).

Zakres okoliczności faktycznych wyjaśnianych przez Sąd rozpoznający sprawę nie jest wyznaczany jednostronnie przez stronę powodową. Obrona pozwanego może bowiem spowodować, że oprócz okoliczności zdeterminowanych żądaniem strony powodowej i przez nią przytaczanych, jako istotne dla rozstrzygnięcia mogą jawić się także inne fakty. Pozwany jest uprawniony, lecz nie zobowiązany, do zakreślenia (rozszerzenia) przedmiotu rozpoznania poprzez podniesienie zarzutów merytorycznych mających oparcie w prawie materialnym. Przez tego rodzaju zarzuty należy rozumieć oświadczenia pozwanego, w których wskazuje na istnienie okoliczności podważających zasadność powództwa. Do zarzutów merytorycznych można przykładowo zaliczyć zarzut przedwczesności, zarzut przedawnienia czy zarzut potrącenia. Zarzuty te nie są brane przez Sąd z urzędu, lecz na wniosek stron.

W realiach rozpoznawanej sprawy pozwanemu mogłyby przysługiwać co najmniej dwa uprawnienia, opisane w art. 560 § 1 k.c., a mianowicie możliwość odstąpienia od umowy sprzedaży oraz żądanie obniżenia ceny. Zrealizowanie przez pozwanego tych uprawnień w drodze złożenia odpowiednich oświadczeń materialnoprawnych mogłoby stanowić podstawę twierdzeń faktycznych o ich wykorzystaniu, stanowiąc sposób obrony pozwanego poprzez podniesienie zarzutu odstąpienia od umowy sprzedaży bądź też zarzutu obniżenia ceny. Dopuszczalne byłoby także, zdaniem Sądu Okręgowego, powołanie się na zarzut potrącenia wierzytelności sprzedawcy z tytułu zapłaty ceny z wierzytelnością kupującego z tytułu odszkodowania za nienależyte wykonanie zobowiązania. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy, odpowiedzialność sprzedawcy wobec kupującego z tytułu rękojmi za wady rzeczy (art. 556 k.c.) nie stanowi jedynej prawnej płaszczyzny, na podstawie której kupujący może domagać się określonej rekompensaty w związku z wadą rzeczy. Oprócz rękojmi i gwarancji, w przypadku wad rzeczy sprzedanej, możliwe jest dochodzenie roszczeń przeciwko sprzedawcy na zasadach ogólnych, tj. według reguł art. 471 i nast. k.c., i to zarówno obok jednoczesnego korzystania z instytucji szczególnych (art. 566 § 1 k.c.) jak i bez korzystania z tych instytucji (zob. wyr. SN z dnia 25.8.2004 r., sygn. akt IV CK 601/03, LEX nr 470034).

Decydująca dla prawidłowości postanowienia o nierozpoznaniu wniosków dowodowych pozwanego jest konstatacja Sądu pierwszej instancji, akceptowana przez Sąd odwoławczy, że pozwany zaniechał w rozpoznawanej sprawie zgłoszenia zarzutu materialnoprawnego przeciwko powództwu, a zatem nie wprowadził skutecznie do przedmiotu procesu przytaczanych okoliczności, mogących potencjalnie prowadzić do całościowego bądź częściowego unicestwienia żądania strony powodowej.

Pozwany bez wątplenia podniósł fakty wykraczające ponad przytoczenia faktyczne poczynione przez stronę powodową, gdyż wskazał, ogólnie ujmując, że materiały budowlane sprzedane mu przez stronę powodową były wadliwe. Patrząc szczegółowo na te twierdzenia pozwanego, powiedzieć trzeba, że w sprzeciwie od nakazu zapłaty z dnia 20.12.2010 r. (k. 66-68) pozwany zgłosił dowód z opinii biegłego sądowego na okoliczność „złej jakości materiałów spółki (...) S.A.”. Podniósł, że znaczna część nabytych przez niego towarów, w szczególności zaprawy i kleje (...) S.A., okazała się „złej jakości i nie odpowiadały normom przyjętym w budownictwie”. Zdaniem pozwanego „winę za złą jakość towaru ponosi sprzedający”. Oprócz wymienionego dowodu z opinii biegłego pozwany zgłosił także na okoliczność złej jakości nabytych materiałów środki dowodowy z własnych zeznań w charakterze strony.

Jednakże owe twierdzenia o złej jakości rzeczy nie były okolicznościami istotnymi dla rozstrzygnięcia, gdyż o zakresie rozstrzygnięcia decyduje wyłącznie zakres żądań zgłoszonych przez strony (powództwo oraz zarzuty). Zaakcentowania wymaga, że pozwany pominął rzecz pierwszorzędą, czyli zgłoszenie zarzutu obronnego, wskazującego z jakiej przyczyny powództwo winno być oddalone, i od razu przystąpił do etapu uzasadniania, tj. przytaczania twierdzeń faktycznych. O ile określenie okoliczności faktycznych wraz z przywołaniem dowodów je potwierdzających jest niezbędne dla ewentualnego uwzględnienia zarzutów, o tyle samodzielne postawienie twierdzeń nie jest wystarczające, bowiem Sąd z urzędu nie bierze pod rozwagę, co również należy podkreślić, uprawnień mogących stronom przysługiwać w świetle przedstawionych przez nie okoliczności. Takie działanie nie jest dopuszczalne już choćby z uwagomocy zasady równości stron.

Należy stwierdzić, że pozwany nie wyraził zarzutu wyraźnie ani w inny sposób pozwalający zinterpretować jego oświadczenia jako zmierzające do postawienia zarzutu. Co więcej, pomijając nawet reguły prekluzji, zarzutu merytorycznego nie sposób wywieść z oświadczeń składanych przez ustanowionego dla pozwanego w toku procesu pełnomocnika z urzędu. W piśmie procesowym z dnia 20.4.2012 r. pełnomocnik z urzędu podtrzymał „dotychczasowe stanowisko pozwanego w sprawie, wyrażone w szczególności w sprzeciwie od nakazu zapłaty” (k. 206 akt), na rozprawie z dnia 20.6.2012 r. podniósł jedynie, że „materiały (...) miały wady” i przyznał pozostałe okoliczności (k. 229), zaś na ostatnim posiedzeniu przeznaczonym na rozprawę, które odbyło się dnia 5.12.2012 r. (k. 249), wniósł „jak dotychczas”.

Wskazać w tym miejscu należy, że nie było wystarczające zgłoszenie przez pozwanego wniosku o oddalenie powództwa, gdyż jest to wyłącznie żądanie określonego sposobu zakończenia procesu, nie zaś przywołanie konkretnej przyczyny, dla której żądanie powoda jest w całości bądź w części niezasadne w świetle prawa materialnego.

Strona powodowa podniosła trafnie już w piśmie procesowym z dnia 25.2.2011 r., że pozwany w sprzeciwie od nakazu zapłaty „nie powołał jakichkolwiek zarzutów, które mogłyby skutkować oddaleniem powództwa (...)”. Strona ta wskazała słusznie, że fakt, iż – zdaniem pozwanego – winę za złą jakość towaru ponosi sprzedający, nie oznacza istnienia samodzielnej podstawy oddalenia powództwa, jeśli nie towarzyszy temu powołanie się przez kupującego na przysługujące mu zarzuty. Pozwany zaś nie wskazał wcale, że odstępuje od umowy czy też żąda obniżenia ceny lub naprawienia szkody (zob. pismo strony powodowej, k. 81 akt).

Reasumując dotychczasowe rozważania, należy zauważyć, iż fakt prawotwórczy w postaci powstania roszczenia powódka wykazała należycie, dowodząc zasadności zgłoszonego w pozwie żądania o zasądzenie świadczenia. Natomiast fakty potencjalnie mogące powództwo zniweczyć (znieść je w całości lub w części) pozwany wprawdzie przytoczył, lecz na tym jedynie poprzestał, nie stawiając w ogóle zarzutu ani w sprzeciwie od nakazu zapłaty, ani w późniejszym toku procesu. Nawet uważne przesłedzenie oświadczeń i wniosków pozwanego składanych w pismach procesowych i na rozprawie, osobiście czy przez pełnomocnika, nie daje podstaw do uznania, że pozwany postawił zarzut obniżenia ceny czy też inny zarzut materialnoprawny. Jedynie zaś stosowny zarzut mógłby zobligować Sąd Rejonowy do przeprowadzenia postępowania dowodowego na okoliczności faktyczne przytoczone przez pozwanego, gdyż wówczas byłyby one istotne dla rozstrzygnięcia. Skoro jednak działań takich zabrakło ze strony pozwanego, to sformułowane przez niego zarzuty w odniesieniu do zaskarżonego wyroku okazały się chybione.

W tym miejscu należy dokonać pewnego uzupełnienia wyводу prawnego poczynionego przez Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. W ocenie Sądu Okręgowego, drugorzędne znaczenie miało to, że pozwany nie zgłosił dowodów pozwalających ustalić, o jaką kwotę należy obniżyć cenę należną stronie powodowej. Bardziej istotne i przesądzające o rozstrzygnięciu wniosków dowodowych pozwanego było to, czy zarzut obniżenia ceny powołano co do zasady. To zaś, że pozwany nie powołał żadnego zarzutu, mogącego zniweczyć żądanie pozwu, zostało wykazane w powyższych rozważaniach.

Nie był w konsekwencji trafny zarówno apelacyjny zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. polegający na pominięciu dowodu z opinii biegłego sądowego, jak i zarzut obrazy art. 302 § 1 k.p.c., skutkujący pominięciem dowodu z przesłuchania pozwanego. Były to bowiem środki dowodowe nieistotne z punktu widzenia żądań stron, a w szczególności niemające znaczenia prawnego w stanie faktycznym wyznaczonym przez pozwanego, a to z uwagi na brak stosownych zarzutów. Powyższe stanowi samodzielną podstawę bezzasadności zarzutów I. i II. apelacji. Niemożność podważenia postępowania dowodowego w zakresie oddalającym wnioski pozwanego wynikała jednak również z innej, wyjaśnionej niżej przyczyny.

Nawet gdyby przyjąć, że dowody żądane przez pozwanego powinny zostać dopuszczone, to na uchybienie Sądu Rejonowego apelujący nie mógłby się w postępowaniu odwoławczym skutecznie powoływać. Strona obowiązana jest bowiem wspierać Sąd w kierunku prawidłowego, nie uchybiającego przepisom k.p.c. przeprowadzenia postępowania rozpoznawczego i na bieżąco zwracać uwagę Sądu na ewentualne odstępstwa od przepisanej normy (zasada lojalności). Zgodnie z art. 162 zd. 1 k.p.c. strony mogą w toku posiedzenia, a jeżeli nie były obecne, na najbliższym

posiedzeniu zwrócić uwagę Sądu na uchybienia przepisom postępowania, wnosząc o wpisanie zastrzeżenia do protokołu. Jeżeli w ocenie pozwanego pominięcie przez Sąd Rejonowy dowodu z opinii biegłego oraz dowodu z przesłuchania stron jako zbędnych dla rozstrzygnięcia było niezasadne, powinien był zgłosić do protokołu stosowne zastrzeżenie, czego jednak nie uczynił, mimo reprezentowania go przez profesjonalnego pełnomocnika (zob. protokół rozprawy z dnia 5.12.2012 r. – k. 249).

Zaniechanie w tym względzie skutkuje dla milczącej strony procesowej surową sankcją. Jak stanowi art. 162 zd. 2 k.p.c., stronie, która zastrzeżenia nie zgłosiła, nie przysługuje prawo powoływania się na takie uchybienia w dalszym toku postępowania, chyba że chodzi o przepisy postępowania, których naruszenie Sąd powinien wziąć pod rozwagę z urzędu, albo że strona uprawdopodobni, iż nie zgłosiła zastrzeżeń bez swojej winy. Oddalenie wniosku dowodowego nie jest naruszeniem brany przez Sąd pod uwagę z urzędu w każdym stanie sprawy (por. art. 379 k.p.c.), zaś pozwany nie wykazał braku winy w niezgłoszeniu zastrzeżenia w trybie art. 162 k.p.c. Należy zatem skonstatować, że pozwany nie może obecnie, na etapie postępowania odwoławczego, powołać się na ewentualne uchybienie Sądu Rejonowego w przedmiocie oddalenia opisanych wniosków dowodowych, czyniąc je zarzutem apelacyjnym. Sąd Okręgowy przychylił się do stanowiska wyrażonego przez Sąd Najwyższy, według którego celem regulacji z art. 162 k.p.c. jest pobudzenie inicjatywy stron w doprowadzeniu do szybkiego usunięcia dostrzeżonych przez nie naruszeń przepisów postępowania i umożliwienie sądowi niezwłocznego naprawienia błędu. Cel ten byłby trudny do osiągnięcia przy założeniu, że strona, która we właściwym czasie nie zgłosiła odpowiedniego zastrzeżenia, może powoływać się na uchybienia procesowe w środku zaskarżenia (wyr. SN z dnia 6.12.2012 r., sygn. akt III CSK 62/12, LEX nr 1293777). Podobnie wypowiedział się Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, wskazując, że każde uchybienie dowodowe bez względu na jego istotność może być podniesione w skardze apelacyjnej w formie zarzutu apelacyjnego, pod warunkiem jednak zachowania przesłanek wskazanych w art. 162 k.p.c. (wyr. SA we Wrocławiu z dnia 26.2012 r., sygn. akt I ACa 1334/11, LEX nr 1120011). Nie mógł zatem Sąd odwoławczy uwzględnić zawartego w apelacji, ponownego w istocie, bowiem raz już oddalonego przez Sąd Rejonowy, wniosku o przesłuchanie pozwanego w charakterze strony w miejscu jego zamieszkania.

Z powyższych przyczyn nie było podstaw do dopuszczenia w postępowaniu apelacyjnym dowodów z przesłuchania stron oraz opinii biegłego, uwzględniając nadto, że nie zachodził przypadek powołania dowodów nowych w rozumieniu art. 381 k.p.c.

Z tych względów I. i II. zarzuty apelacji nie miały podstaw.

Nie miał racji pozwany zarzucając naruszenie art. 535 k.c. w zw. z art. 354 § 1 k.c. i art. 355 § 1 k.c. (zarzut III). Wbrew sugestii apelującego wymienione przepisy zostały prawidłowo zastosowane dla oceny zasadności roszczenia strony powodowej o zapłatę ceny, w sytuacji wykonania przez sprzedającą spółkę jej zobowiązania wzajemnego w całości. Spełnienie obowiązków spoczywających na stronie powodowej jako sprzedawcy z mocy zawartej umowy zostało wszakże nie tylko przyznane przez pozwanego, ale również udowodnione dokumentami (faktury oraz dowody WZ). Nie dopatrzył się także Sąd Okręgowy okoliczności mogących wskazywać, że strona powodowa wykonała zobowiązanie niezgodnie z jego społeczno-gospodarczym celem bądź też w sposób odbiegający od modelu działania profesjonalnego podmiotu. Twierdzenia pozwanego w tym zakresie były niepotwierdzone, zwłaszcza gdy miało się na względzie treść dokumentu prywatnego - ekspertyzy S. K. (przedstawiciela spółki (...) S.A., a więc producenta materiałów, których złą jakością podnosił pozwany), złożonej do sprawy przez samego pozwanego. Według tejże opinii przyczynę naprężeń i rys skurczowych stanowi nałożenie na elewację budynku zbyt grubej warstwy kleju (k. 69), nie zaś jego zła jakość.

Nie mógł odnieść także zamierzonego skutku zarzut naruszenia art. 45 Konstytucji RP (zarzut IV). Abstrahując od wątpliwości co do możliwości zastosowania przez Sąd powszechny powyższego przepisu bezpośrednio (mimo treści art. 8 ust. 2 Konstytucji) z uwagi na jego wysoki stopień ogólności w zakresie skarżonym przez apelującego, wystarczy wskazać, że prawo podmiotowe o charakterze publicznym do sprawiedliwego rozpoznania sprawy zostało pozwanemu ustawowo zabezpieczone, lecz pozwany go nie zrealizował, pomijając wykorzystanie art. 162 k.p.c. dla wytknięcia i dalszego wykorzystania sugerowanych w apelacji uchybień Sądu Rejonowego. Niezależnie od tego przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron nie miałyby wpływu na treść wyroku, albowiem pozwany nie postawił jakiegokolwiek zarzutu, którego podstawy faktyczne miałyby być za pomocą przesłuchania pozwanego dowodzone.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy oddalił apelację jako bezzasadną, na podstawie art. 385 k.p.c. (pkt I).

Pozwany przegrał postępowanie apelacyjne w całości, w związku z czym zobowiązany był, wobec złożenia stosownego wniosku przez stronę powodową, zwrócić przeciwnikowi niezbędne koszty tego postępowania. Zwrotowi podlegało wyłącznie wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika w kwocie 1.800 zł, ustalone na podstawie § 6 pkt 6 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.9.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, o czym Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. (pkt II).

Koszt nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu zasądzono od Skarbu Państwa na rzecz występującego w tym charakterze pełnomocnika radcy prawnego K. T. w kwocie 2.214 zł brutto na podstawie art. 22³ ustawy z dnia 6.7.1982 r. o radcach prawnych w zw. z § 6 pkt 6, § 13 ust. 1 pkt 1 oraz § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.9.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (pkt III).